

Delavec izhaja vsak petek z datumom naslednjega dne. — Naročnina za celo leto K 5.20, za pol leta K 2.60, za četrt leta K 1.30. Posamezna številka 10 vin. Naročnina za Nemčijo za celo leto 5 mark, za Ameriko 2 dolarja. Pošiljatelj na uredništvo in upravnništvo: Ljubljana, Selenburgova ulica št. 6, prvo nadstr.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. — Inserati z enostopnimi petimi vrsticami se zaračunavajo in sicer: pri enkratni objavi po 18 vin., pri trikratni po 16 vin., pri šestkratni po 14 vin., pri celoletnih objavah po 12 vin. za vsakokr. — Za razne izjave itd. stane peti vrstica 24 vin. — Reklam. so poštn. ine proste. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Važnost sladkorja.

Kdor ni imel sreče živeti kedaj v udobnosti delavca, pa želi jasen pojem teh krogov, naj se potrudijo pred tovarniška vrata, kjer »črpa« proleterec moč za opravljanje svojega poklica, pa bo imel pred očmi pravi orbis pictus, četudi se mu ne bo treba udeležiti onih dobrot. Te dobrote obstojajo ponavadi v velikih pločevinatih posodah. Pravimo: v velikih. Ako bi odgovarjala kvaliteta kvantiteti, no, potem bi že še šlo. Toda žal, da je ta vsebina tako zvana kava, ki je pa v velikem kontrastu s kavo »boljših« krogov, kateri jo pijejo le za nameček. Pri delavcu je to nekaj drugega. Ker vobče nima ni časa, še manj pa sredstev, pri sedanjih razmerah že celo, za drugo, izdatnejšo hrano, mu je ta »kava« glavna hrana. Da bo pa njegov želodec dobil, kolikor mora, zato je ta tekočina tako velika mera; — k sreči da želodec nima oči. Kava je iz surogatov, malo mleka, malo sladkorja.

Naš list je že enkra omenil, da so nam merodajni krogi, ki se na redilne snovi razumejo, predlagali, da se v nadomestek masti, mesa in drugih takih že prej težko dostopnih predmetov poslužujemo sladkorja. V sili se človek lovi za vsako bilko. Tako so se tudi naše gospodinje lotile te metode, ker nekaj mora biti, ako se hoče obdržati ravnotežje. Naravno je: kave manj, ker je draga, mleka manj, ker ga ni, zato pa več cikorijske in več vode in košček sladkorja več. Tako si je torej od naše strani razlagati ona večja poraba sladkorja zadnje čase, ne pa, kakor se napačno trdi: vsled skopušstva in požrešnosti!

Lansko poletje je država kontrolirala pridelavo sladkorja. Cena se je državno določila, pri čemer pa kakor pri drugih tako tudi pri teh industriji niso bili v škodi. In na vsa usta se je zagotavljalo, da je teh zalog čez mero dovolj. Zakaj potem si nakopičiti vnaprej? Pa pri sedanjem denarju, ko je vendar sila za druge življenske potrebe, ki znajo poprej zmanjkati!? Morda so tako storili nekateri, ki imajo denarja v izobilju ter so bili mnenja, da bodo proletarci napravili iz sladkorja — mast, toda ti še niso mogli onih ogromnih zalog izprazniti!

Državno omejitev sladkorja bodo potrebni sloji gotovo občutno čutili, ker je vojna tudi kuhinjske recepte premešala. Zdravniške izjave pa potrjujejo že marsikako bolehnost vsled hranilnih nedostatkov. Trditev, da živil manjka, ne odobravamo; teh je še dovolj, le da jih vsak ne zmore, če se pa zapro še vrata do sladkorja, stoji naše gospodinjstvo pred zamtanin vprašanjem ter obenem na poti pred nevarnostjo — ako govorimo objektivno — za zdravje.

Vlada je določila mesečno za osebo 1 kg sladkorja (na Štajerskem tudi 1 kilogram) za 4 tedne. To je vse premalo. Vzemimo delavstvo v rudnikih in tovarnah, na železnicah, kjer je vpeljeno tudi nočno delo. Tem je kava edino utolažilo za žejo in glad. In če računamo, da 1 kg sladkorja vsebuje do 180 koščkov; torej je dnevno 6 koščkov porabiti, kar ni dovolj

za osladiti ono navadno trikratno kavo. Kje so pa druge neizogibne potrebe, kojih je pri vsej varčnosti povsod, posebno v rodbinah s številnimi otroci?

Na podlagi tega so se obrnile delavske organizacije v Ljubljani po svojih zastopnikih na deželno vladno kranjsko s sledečo prošnjo:

Visoka c. kr. deželna vlada za Kranjsko v Ljubljani.

Podpisani zastopniki delavskih organizacij v Ljubljani prosijo slavno deželno vladno kranjsko, naj blagovoli izposlovati na pristojnem mestu, da se povzra delavstvu v industrijskih krajih in železničarjem na Kranjskem mesečna množina sladkorja.

Iz različnih krajev Kranjske, kakor iz Ljubljane, z Jesenic, iz Idrije, Zagorja itd. smo dobili poročila naših zaupnikov, da je delavstvo skrajno nezadovoljno s pičlo odmero sladkorja. Delavstvo v rudnikih in tovarnah, na železnicah, kjer je vpeljeno tudi nočno delo, jemlje s seboj na delo kavo, da utolaži žejo in glad. Porabi torej veliko večjo množino sladkorja, kakor ljudje drugih strok. Ker je na železnicah in v industrijskih obratih zelo dolg delovni čas, ne more vzdržati delavstvo brez okrepčila. V sedanjih draginjah in sedanjem pomanjkanju nadomestil je popolnoma izključeno, da bi jemali industrijski delavci in železničarji s seboj kaj drugega, nego kavo. Zato je določena mesečna izmera sladkorja 1 kg vse prenižka. V interesu države je, da ohrani delavstvo svojo delavno silo nezmanjšano. To je pa mogoče le tedaj, če ima dovelj hrane. Saj občuti delavstvo pri svojem napornem delu že itak preskromno odmerjeno dnevno množino kruha prav zelo in delavstvo vsled tega vidno peša. In sedaj naj izgubi še zadnje okrepčilo: kavo s sladkorjem?

Prosimo slavno deželno vladno, da upošteva vse te okoliščine in preskrbi industrijskemu delavstvu in železničarjem vsaj po 2 kg sladkorja na mesec.

V Ljubljani, 18. marca 1916.

Anton Kristan l. r., Josip Kopač l. r., Viktor Zoré l. r., Josip Zupan l. r.

Tekom vojne je važna za nas skrb, vzdržati fizično, ter tako parirati moro, ki lega na dušo ljudstva. Čim ugodnejši bo dostop k vsakdanjim življenjskim potrebščinam, s kojimi bo ohranjena fizična moč ljudstva, tem krepkeje bo ljudstvo in ljudstvo je državno.

Koristno in hvaležno bi torej bilo, ako država revidira odredbo glede sladkorja, osobito za one, koji nimajo in nimajo v nadomestek ne mesnih, ne močnih, ne drugih stvari. Samo ne prepozno!

Spolna kuga.

Ta nesrečna bolezen se je pojavila že v raznih občinah in dela merodajnim krogom precej preglavice. Sklicale so se konference in povabili so se razni strokovnjaki, da se posvetujejo, kako od pomoči tej nalezljivi bolezni. Dokazano je, da je vsled vojnih razmer obolela tretjina zakonskih mož in da se je ta bolezen med ženskami

zelo pomnožila. Zato pa zadnja leta nimamo več zdravega zaroda.

Pri nas umre veliko število dojenčkov in otrok pod enim letom. V Nemčiji je v zadnjih 30 letih umrljivost otrok padla od 26 na 14 pri 1000 prebivalcih, za kar se ima Nemčija zahvaliti svoji visoki socialni higijeni, bolniškemu in starostnemu zavarovanju. Pri nas bomo morali storiti še veliko v tem pogledu.

Tudi na deželi je potrebna smotrna skrb za mlade matere in dojenčke. Razen spolnih bolezni je jetika najhujša socialna bolezen. Za jetične vojake bo treba poskrbeti vse, da ozdravijo, kar je tudi v interesu našega gospodarstva. Ozdraviti bo treba bolne, na drugi strani pa zabraniti, da ne obolijo žene in otroci. Primernih zavodov imamo v Avstriji še malo. Zdravilišče za bolne na pljučih je 20 s kakimi 2000 posteljami. Za družino pa se bo najboljša dala poskrbeti z deželnimi društvi. V Nemčiji je okoli tisoč takih društev, pri nas še malo. Za otroke bo treba primernih okrevališč, otroških vrtcev, šol v gozdu in počitniških kolonij. Posebno je treba gledati na zdrava stanovanja.

Moderna znanost je dognala, da so spolne bolezni resne bolezni za posameznika. Ker so pa tako razširjene, so tudi velika socialna nevarnost, ki povzroča smrt, hiranje in delanezmožnost številnih ljudi, zmanjšujejo število rojstev in kvari rod in zarod. Z vojsko se spolna kuga vedno širi in zato moramo sedaj imeti posebno skrb. Oblast bo morala poskrbeti za primerne odredbe za zdravljenje, za zločinsko in nemarno razširjanje bo treba kazni, v gotovih slučajih bo treba uvesti dolžnost, da se bolna oseba naznani in se prisili do zdravljenja.

Od več strani se slišijo razni predlogi. V prvi vrsti se priporoča boj proti spolnim boleznim. Vsi vojaki, ki se bodo vračali domov, naj se preiščejo, da se kuga ne razlije po celi državi. Primeren in potreben je tudi predlog: Starši naj ne dovolijo zakonca, kjer eden ali drugi ni zdrav.

Človek pa se lahko okuži, ne da bi prišel v stik z bolno osebo. Zato je potrebno uvaževati razna navodila v obrambo proti tej bolezni. Uvaževati je posebno naslednja navodila: Varuj se občejanja z žensko, ki je ne poznaš dobro, osobito z ozirom na njeno zdravje. Ker pa po zunanosti ni možno takoj izpoznati bolne ženske, je najbolje, da se osebnemu stiku izogibljemo. Ne poljubuj nikdar nobenega človeka na ustnice! Navada otroke poljubljati, naj se opusti. Ne spi nikdar z nobenim človekom skupaj v eni postelji, ako ga dobro ne poznaš. Ne obleci srajce in drugega spodnjega človeškega oblačila, ako dotičnega človeka prav dobro ne poznaš v zdravstvenem oziru in ne hodi v posteljo, v kateri je preje spal nepoznan človek. Ne sedi nikdar na stol ali klop, sploh na sedež, kjer je preje kdo sedel, dokler se sedež ne shladi, ker ne veš, če je dotični človek zdrav. Ne stavi v usta, kar je drugi prej imel v ustih, n. pr. tobačno pipo, ustnik, godbeno trobilo, kozarec, žlico, vilice itd. Ne jej z žlico, vilicami itd., dokler niso bile očiščene — umite z gorko vodo. Enako

velja za kozarce in drugo namizno posodo. Vsled take nesnage so že bili ljudje okuženi. Na stranišču pazi, da ne sedež na še gorki sedež, kjer je preje sedel drug človek. Skrbj v vsaki stvari za strogo čednost, posebno roke si umivaj večkrat na dan.

Označena navodila uvažujmo sebi in drugim v korist. Sploh se moramo držati naredb in nasvetov oblasti glede kužnih bolezni.

Svetovna vojna.

Velika italijanska ofenziva, ki se je napovedala z velikim pompom je že končana brez vsakega uspeha. Poizkus omajati naše postojanke pri Gorici in na dobrdovski planoti je definitivno zlomljen. Kakor smo že povdarjali, ta italijanska ofenziva ni bila vkljub besnim napadom od italijanske strani, smatrati za resno. Italijani so hoteli pokazati našim, da so še ob Soči in da imajo še kanone in vojsko. Toda ta šala je stala Italijane precej, njihove izgube so velike. Najlutejši so bili boji na dobrdovski planoti. Posebno v sredo zvečer je pokazala naša artiljerija s svojim strašnim bobnečim ognjem Italijanov, kaj ona zmora in kako prazni so vsi še tako obupni napadi Italijanov. Italijani so dobro to razumeli in so utihnili. Danes pa je na bojišču zopet popolnoma mirno, topovi molčijo kot grob. Kot da bi ne bilo vojne. Le naši letalci krožijo po zraku, italijanskih aeroplanov ni bilo od torka več na spregled, vkljub temu da imamo zopet lepe, solnčne, pomladanske dni. — »Corriere della Sera« poroča: Kar se je zgodilo v teh treh dneh, pomenja šele otvoritev velike akcije, ki se bo izvajala počasi, gotovo, dobro pripravljena in brez vsake prenapetosti. Sedaj se vrše šele vsekako junaške začetne epizode, ki se še niso razvile v bitko. — Torej zopet velika »akcija«.

Rusija je torej pričela z ofenzivo. Napade raztezajo na najskrajnejše severno krilo. Južno Rige so bili krvavo odbiti, takisto sovražni izvidni oddelki na fronti ob Dvini ter zapadno Jakobštata. Proti nemški fronti, severo-zapadno Postav ter med Naroškim in Višnjevskim jezerom, so naperili noč in dan 6 močnih, toda brezuspešnih napadov. Izgube sovražnika odgovarjajo številu v boj zagnanih množic. — Pri zadnji proračunski razpravi je poslanec Savijenko karakteriziral razpoloženje v ruskih ministrstvih kot proti vojni. Vlada je baje smatrala vojno za popolnoma izgubljeno, kar pa vodilnih mož ne vznemirja mnogo. Nobeden v kabinetu baje nima posebnega interesa na zmagovitem koncu vojne, splošno bi jim bilo ljubše, da bi bila Rusija poražena od Nemčije, kakor od notranjih sovražnikov. Stremljenje vlade po separatnem miru je očitno. Maja 1915 sta izdelala Maklakov in Ščeglovitov mirovne predloge. Povsod krožijo v vplivnih krogih liste s pozivi: »Konec vojne!« — V Besarabiji je baje pripravljenih 2 milijona Rusov za začetek ofenzive.

Balkansko bojišče. V Črnigori, Albaniji in ob grški meji se položaj ni izpremenil. Na Valono so metali avstrijski letalci bombe z uspehom ter so se nepoškodovani vrnili. — Kakor kaže je na Grškem zagospodovala ententa. Na Mitlenah je namreč nastal poboj med grškimi in francoskimi vojakmi. Grška vlada je zahtevala, da Francozi izpuste internirane grške vojake. Francoski admiral Gousset pa je dal te vojake in nekaj špionaže osumljenih Grkov odpeljati na francosko vojno ladjo. Dogodek povzroča velikansko razburjenje. — Tudi v Rumuniji se čuti ententa gospodarice. Pred par dnevi so poslaniki ententnih držav izročili rumunski vladi kolektivno noto, v kateri zahtevajo, da Rumunija raz-

oroži svojo armado. Bratiano je noto sprejel, odgovora pa še ni dal. — Rumunski listi zasledujejo s pozornostjo najnovejše vojaške priprave ter svare Bratiana, da se naj v svojih predstojenih odločitvah ne prenaagli. Predno se Rumunija pridruži temu ali onemu, si mora biti sigurno, da bo zmaga na njeni strani in da bo njeno ozemlje po vojni primerno povečano. Sicer pa je sveta dolžnost Rumunije, da se pridruži osrednjima državam ter tako nadaljuje svojo 30letno tradicionalno politiko.

Turško uradno poročilo pravi, da je neki angleški oddelek z dvema strojnima puškama, ki je prodiral v smeri iz El Saila, severno od Šejk Osmana, napadla neka naša četa, ki smo mu jo bili poslali nasproti. Sovražnik je zbežal v Šejk Osman ter pustil na bojišču 20 mrtvih in ranjenih ter 9 ubitih konj. — Rusi poročajo iz Kavkazije, da so zapadno od Erzeruma zasedli mesto Mamahatun. Tekom teh bojov so vplenili pet topov, strojne puške in tren ter ujeli 44 častnikov in 770 Askarov.

V Egiptu Angleži zelo skrbje egipčanski domačini vsled angleških neuspehov na vseh bojiščih, posebno na Dardanelah. Ojačili so angleške patrulje. Egipčanski ministrski svet je zavrgel predlog, po katerem naj bi izdal oklic, ki bi naznanjal, da se je dosegel sporazum med egipčanskim vojnim ministrstvom in angleškim višjim poveljstvom glede na poziv rezervistov. Angleži so poslali ojačenja na zahodno mejo proti napadajočim Senuzom. Rekvirirali so vse veljblode v to svrhu. Nezadovoljnost je še povišal poziv, naj izprazni prebivalstvo Port Said, Ismailie in Suez. Vse kaže, da bodo Angleži pričeli z ofenzivo v Egiptu.

Francosko bojišče. Mogočen napad na verdunske postojanke traja že štiri tedne. Ker so te operacije oblegovalnega značaja, se napreduje seveda le počasi. Govora sploh ne more biti, da so se izjalovili nemški napadi, še manj, da so dosegli svoj višek in da se bližajo svojemu koncu. Če je nameravalo nemško vojno vodstvo le, da onemogoči Verdun za opiralnišče francoske ofenzive, se je že dosegel ta namen. Francoske postojanke so že med dosedanjimi napadi tako oslabiljene, da se jih Francozi ne morejo več posluževati za temelj prodiranja. — Bavarski in Württenberški domobranci so zapadno Mase zajurili celokupne močno zgrajene francoske pozicije v in ob gozdu, severo-vzhodno Avocourta. Poleg jako znatnih krvavih izgub, je prišel sovražnik ob 2 častnika, med njimi 2 polkovna poveljnika, in 2500 mož neranjenih ujetnikov ter mnogo še ne preštete vojnega materiala. Protisunki, ki jih je poskusil, mu niso prinesli uspeha, pač pa še več težke škode. Vzhodno Mase je ostalo bojišče neizpremenjeno.

Domači pregled.

Sodrugom in naročnikom v vednost! Vsled izrednih razmer so poštne zveze zelo slabe in prigodi se večkrat, da dobe naročniki »Delavca« pozneje. Prosimo potrpljenja in upoštevanja nastalih razmer.

Upravišstvo.

Občno konsumno društvo v Idriji ima svoj celoletni občni zbor v soboto, dne 25. marca t. l. točno ob 9. uri dopoldne v Antonijevi čakalnici v Idriji.

Občni zbor podružnice ljubljanskih mizarjev. V nedeljo, dne 19. marca t. l. je imela naša podružnica celoletni občni zbor. Udeležba vsled vojnih razmer seveda ni bila taka, kakor je bilo to običaj pred vojno. Predsednik Babšek je otvoril zborovanje ter podal načelniško poročilo. V poročevalni dobi se je vršil en redni občni zbor, 4 mesečni shodi in sedem odborovih sej. V mesecu oktobru lanskega leta je društvo poslalo spomenico vsem ljubljans-

skim mojstrom, v kateri se je, naglašujoč žalostne razmere pomočnikov, prosilo za draginjsko doklado. Odzvali so se tej spomenici samo trije mojstri, ki so dali pomočnikom 5% draginjsko doklado. Spomnil se je nadalje tudi umrlega dolgoletnega člana Antona Varška. Iz blagajniškega poročila, ki ga je namesto vpoklicanega blagajnika podal sodrug Zoré, povzemamo sledeče: D o h o d k i: 1234 K 14 vin. I z d a t k i: Brezposelna podpora 312 K 85 v.; izredna podpora 20 kron; bolniška podpora 93 K 50 vin.; pogrebina 30 K; inkaso 16 K 22 vin.; »Delavec« 231 K 60 vin.; skupini 97 K 50 vin. Skupaj 801 K 67 vin. Na zvezo pa se je odposlalo 432 K 47 vin. Lokalna blagajna je imela 273 K 25 vin. dohodkov in 238 K 91 vin. izdatkov, kar znači 34 K 34 vin. prebitka. Obrambnega sklada se je nabralo 65 K 42 vin. Društvena knjižnica šteje 139 slovenskih in 39 nemških knjig. Izposodilo se je 231 knjig. Na globah se je nabralo 2 K 10 vin. V vojake je bilo tekom vojne vpoklicanih 220 članov, med katerimi je dosedaj znano 36 ranjenih, 8 invalidov in 9 padlih. V imenu nadzorstva je poročal sodrug Hlebš, da so bili računi in knjige v redu in predlaga absolutorij. Sprejeto. V novi odbor so bili izvoljeni: Babšek Franc, Hlebš Franc, Golar Jakob, Toplikar Josip, Gaspari Anton, Pogačnik Rok, Zoré Viktor. Kot namestniki: Bezljaj Franc, Drinovc Jakob, Sivec Janez. V nadzorstvo: Kernjak Mihael, Rakovec Jožef, Brvar Jakob. Za namestnike pa: Berlič Rok in Zakotnik Jožef. Ko so se rešile še nekatere društvene zadeve, je predsednik sodrug Babšek, z pozivom na skupno delo, zaključil zborovanje.

Umrl je v Gradcu nekdanji kranjski deželni predsednik Andrej baron Winkler v 91. letu svoje starosti.

Ponesrečil je železniški uslužbenec Deziderij Mizerit na ljubljanski postaji. Skočil je na vlak števil. 51.831, pa mu je spodrsnilo na stojalu in prišel je z nogo pod kolesa. Prenesli so ga v bolnico.

Berite časnike! Pokazalo se je že večkrat, posebno kadar je kaj splošnega, da nekateri ljudje premalo ali pa sploh nič ne berejo časnikov. Pri marsikaki priliki stranke hodijo od urada do urada in zgubljajo čas same sebi in uradnemu osebju, ker iščejo, češče že prepozno, informacij o raznih dolžnostih. Časniki prinesejo za ta čas vse potrebne navedbe, ki so v interesu občinstva. Običajno se ljudje izgovarjajo, ko so pozvani zaradi raznih nedostatkov k uradu, da niso tega vedeli, da niso brali ali da sploh ne berejo časnikov. To ne drži. Kdor ne izpolni svoje dolžnosti, zapade kazni. Oblasti pač ne bodo vsakega opozarjale na njegovo dolžnost, Kdor ne bere časnikov, ne ve, kaj ima storiti, kar mu potem pač povzroči neprijetnosti. Občinstvo v lastnem interesu opozarjamo še enkrat: berite časnike!

Ravnatelj Gmeyner — obsojen. Pišejo nam: 25. februarja je c. kr. domobransko sodišče v Jožefovem na Češkem obsodilo več vojaških dobaviteljev obutve na občutno kazen. Med temi je brati ime moža, ki je tudi našemu delavstvu poznan. Bivši ravnatelj Št. Janške premogovne družbe, Ernest Gmeyner je bil tudi med temi, ki so dobavljali ničvredne čevlje armadi. Sodišče mu je prisodilo tri leta težke ječe. — Gmeyner je bil dalje časa v Št. Janžu na Dolenjskem ravnatelj ondotne premogovne družbe. Brutalno je zatiral vsak pojav delavske organizacije. Sodrug, ki so hoteli vzbuditi med šentjanskimi delavci razredno zavest, so bili preganjani. Ko je imel prvič delavski odbor rudarske zadrage v Ljubljani svojo sejo v Št. Janžu, je prišla po navodilu E. Gmeynerja žandarmerija nad zaupnike. No — sedaj je ta gospod prejel zaslužno kazen.

Nabrežina. Kakor že objavljeno, se vrši 1. aprila t. l. občni zbor pravovarstvene in strokovnega društva železničarjev v Nabrežini v prostorih g. Rusbacha. Vabijo se vsi člani, da se občnega zbora udeležijo, vabijo se tudi tisti, ki še niso pri organizaciji, da zvejo delovanje starega odbora; morebiti se spametujejo in stopijo še zadnji neorganizirani v naš krog. Tudi žene se vabijo na občni zbor, da povedo svoje želje. Na dnevnem redu so zelo važne točke, namreč volitev novega odbora in draginska doklada. Občnega zbora naj se udeležijo vsi železničarji, kateri občutijo draginjo. Kdor ne pride, ta ima vsega v izobilju. Zatorej na delo in agitirajte, da bo občni zbor dobro obiskan, da se pogovorimo glede živeža in kje da ga dobimo. Polna udeležba bo pokazala, da cenite delovanje starega odbora.

Nabrežina. Mišljenje nekaterih tukajšnjih železničarjev je res čudno. Član organizacije je, pa nima pojma, ali pa noče vedeti, kaj pomeni organizacija. Pri vsaki priliki povdarja, da je organiziran železničar in da to tudi ostane. Ko pa je treba plačati članski prispevek, pa se izgovarja na vse načine in je že v dvomu ali bi plačal ali ne. Vsakemu organiziranemu železničarju je dobro znano, koliko koristi je že imel od svoje organizacije, posebno zadnji čas. Obžalovanja je vreden tisti, ki tega ne uvidi, in pa tisti, ki misli, če je član, da bo izkoriščal društvo, ker marsikdo je le zaradi tega pri društvu. Dalje so tudi taki, ki mislijo, da v tem času ne more društvo ničesar dobrega doseči njim v prilog. S tem dajejo drugim povod, da izgube veselje do društva. Tako ne sme več dalje! Skupnost v organizaciji je edina pot do cilja. Naša stranka je socialdemokratska stranka, in kot taka je mednarodna. Ona pobija in obsoja vsako omejitev svobodne besede; ona zahteva, da se zakonito zagotovi delavcu potrebno življenje in se bojuje, da pridobi delavstvu v javnem življenju kar največ vpliva. Meščanske stranke so že itak proglasile socialno demokratično stranko za mrtvo, ker je slučajno zbudila vojna neka nasprotstva, katera pa so se že poravnala. Da so se pojavila tudi med posameznimi socialno demokratičnimi strankami nesporazumljenja, je to le vpliv svetovne vojne. Ne pustimo meščanskim strankam tega veselja, ampak še bolj se strnimo in delajmo z vsemi močmi za svojo organizacijo, ker v skupnosti je moč!

Vsaka civilna oseba, ki pride v okrožje goriškega mesta, se mora nemudoma zglasiti pri policijski oblasti in predložiti potne in legitimacijske dokumente; naznaniti je oblasti ob tej priliki, koliko časa ostane tam, podaljšanje bivanja je treba znova naznaniti z dovolilom vojaške in civilne oblasti. Izvzete so le one civilne oblasti, ako zapuste mesto isti dan in ne najamejo nikakega stanovanja. Isto velja tudi za uradno potujoče uradnike.

Težave avstrijskega časopisja. V dunajski trgovski zbornici je bilo posvetovanje izdajateljev časopisov glede težav pri dobivanju papirja. Zastopanih je bilo 150 časopisov. Zborovalci so sklenili naprositi vlado, naj ustanovi centralo za papir in določi obseg časopisov. Omenjeno bodi pri tej priliki, da imajo tudi na Nemškem jako velike težave s papirjem, nemški tovarnarji pa prodajajo papir v — inozemstvo.

Razglas. V sled naročila c. in kr. poveljstva južnozpadne fronte z dne 24. februarja 1916, št. 9485, se razglasa naslednje: Vsako prikrivanje ali zadrževanje zaloga žita, sočivja in mlinskih izdelkov, ki so naznanili navezane ali določene za oddajo, je strogo prepovedano. Isto velja glede neobhodno potrebnih reči, ki predpiše oblastvo zanje od primera do primera dolžnost naznanila. — Odredilo se bo po-

pisovanje zaloga in strogo pregledovanje. Prebivalstvo se svari, naj nikar še nadalje prikriva ali zadržuje nenaznanjenih, oziroma neodddanih zaloga. Tako postopanje je kakor izdajstvo domovine in se bo brezobzirno kaznovalo. Poleg denarnih kazni do 20.000 kron se bodo hkrati nalogale zaporne kazni do enega leta; zaloge se bodo zasegle.

Pomanjkanje mleka v Trstu je postalo radi omejitve prehodnih izkaznic jako občutno. Na stotine žensk in otrok se drenja pred mlekarjo, ki dobiva mleko po železnici iz Istre. Cena je 64 vin. liter.

Škoda, ki jo je napravil potres v hrvatskem Primorju, znaša po privatnih zanesljivih cenitvah nad 1 in pol milijona kron. Najbolj so trpeli kraji Grižane (s 95 hišami, ki so vse porušene), Komenjak, Marušiči, Barci, Dolinci, Franoviči in Mavriči.

Pozor pri vojnopoštini pošiljkatvah! Kakor se je ugotovilo, se pošiljatelji vojnopoštinih zavitek v največ slučajih ne ravna po določbi že opetovano razglašeni pogojev razpošiljanja, naj se v zavitek vloži prepis naslova, radi česa je nemogoče dostaviti take zavitke, ki dospejo na namembni kraj brez naslova. Vsled tega se s tem primerno opozori občinstvo na dotično določbo, po kateri se mora v lastnem interesu neizogibno ravnati.

Pokojnina invalidov. Meseca oktobra 1915 je vojno ministrstvo določilo invalidno pokojnino sledeče: pri popolni invalidnosti, torej pri popolni nezmožnosti za delo, dobiva prostak 600 K, poddesetnik 636 K, desetnik in četovodja 684 K, narednik 804 krone, in štabni narednik 864 K letno. K tem vsotam se prišteje še odgovarjajoča ranjeniška doklada. Pri 50 ali 75 odstotni delne nezmožnosti se ta pokojnina primerno zniža. Iz tega je razvidno, kolike važnosti za invalide je mila ali stroga razsodba superarbitracijske komisije.

Vojaški velikonočni prazniki. Prosto bodo imeli po službeni možnosti pripadniki vseh krščanskih veroizpovedanj: dan 21., potem popoldne 22. in 23. aprila; izraeliti popoldne 17. in dneva 18. in 19. april. Ta določba velja tudi za vojne ujetnike in delavce.

Vojni čevlji. na Štajerskem so začeli izdelovati »vojne čevlje«, namreč čevlje z lesenimi podplati. Najprej bodo s takimi čevlji preskrbeli šolsko mladino, potem pa jih bodo dobivali tudi odrasli. Nismo v stanu presoditi, če naša industrija ni v stanu, preskrbeti dosti podplatov, da je treba poseči po lesu. To je pa gotovo, da se vsaj glede usnja uganja brezvestno oderuštvo. Če lakomna baba primeša mleku nekaj vode in jo zasačijo, je kaznovana; to je prav in vedno nekoliko pomaga. A če se pogleda, kake kakovosti je sedaj usnje, ki je morajo ljudje tako drago plačevati, pa se človek nehote vpraša, zakaj se v tem oziru nič ne ukrene. To vendar ni ravno potrebno, da bi vsak usnjak postal milijonar.

Nesreče na železnici. Štacijski mojster Južne železnice Rudolf Rebel iz Maribora je med postajama Judendorf in Gratwein prišel z nogo pod vlak. Seveda mu je vlak nogo odtrgal. — Pri Mariboru je vlak nekemu delavcu odtrgal glavo.

Novi bankovci. »Fremdenblatt« javlja, da izda Avstro-ogrska banka v drugi polovici letošnjega leta nove desetkronske in dvajsetkronske bankovce.

Veleizdajska sodna obravnava v Banjaluki. Iz Banjaluke se poroča, da je bila zaključena veleizdajska sodna obravnava pretekli četrtek proti 156 obtoženim Srbom. Obsodba se izreče pozneje. Banja-luška sodna obravnava se je pričela 3. novembra 1915 ter je trajala štiri mesece in pol, a predno bo obsodba izrečena, bo pre-

tekkel najbrže tudi še peti mesec. Branitelj obtoženih Srbov dr. Dimović je govoril 17 ur ter branil obtožence. Drugega branitelja dr. Andrića obrambni govor je trajal 27 ur in pol.

Blagodejni občutek imamo, če zaradi prehlada, prepiha, vlažnosti boleče ude vtiramo s Fellerjevim bolečine hladečim fluidom iz rastlinskih esenc z znamko „Elzafluid“. Mnogo zdravnikov priporoča ob bolečinah revmatskega izvora to blagodejno masazo. Fellerjev fluid zavzema med vsemi vtirali najnameniteje mesto in ga ni mogoče z ničemer nadomestiti. Njegovo blagodejno, bolečine hladeče delovanje hvalijo skoro vsi neizmerno celo v zahvalnih pismih, ki jih je nam poslanih prostovoljno nad stotisoč. Razen tega je to izredno hvaljeno domače sredstvo cenejši nego drugi preparati, zakaj postati hoče pravo ljudsko sredstvo. 12 steklenic velja franko le 6 kron in se naroča pri lekarnarju E. V. Feller, Stubica, Elzatrž št. 334 (Hrvaško.) Obenem lahko naročimo Fellerjeve mehke odvajajoče rabarbarne kroglice z znamko „Elzakroglice“, ki je izvrstno sredstvo za želodec. 6 škatlic franko le 4 K 40 h. Ti dve preskušeni domači sredstvi ne bi smeli manjkati v nobeni hiši. Elza preparate priporočamo radi in iz prepričanja. Zanesljivo sredstvo zoper kurja očesa je Fellerjev turistovski obliž z znamko „Elza“ po 1 krono in 2 kroni. Izplača se poizkus. (ea)

Podporni sklad.

IX. izkaz.

Ivan Baraga, žel. čuvaj v Brežicah nabral 57 K 60 vin., h katerim so prispevali: Ivan Baraga 5 K, Štefan Urh 1 K, Anton Slabe 1 K 20 vin., Anton Puc 2 K, Ivan Polovič 20 vin., Josip Vučajnik 60 v., N. N. 1 K, Franc Wrtič 40 vin., Ivan Filipčič 40 vin., Karl Godler 50 vin., I. Krosi 40 vin., Franc Kopitar 1 K 50 vin., Ivan Reberšak 80 vin., Jehnig Josip 1 K, Franc Mrondanin 1 K, Franc Jamnikar 1 K, Anica Černe 1 K, Jernej Bergles 1 K, Matevž Marn 50 vin., Franc Musec 50 vin., Ivan Kadivnik 60 vin., Ivan Ostrovršnik 1 K, Martin Stegenšek 1 K, Anton Mirt 1 K, Mejak Rudolf 1 K, Ivan Margon 1 K, Gašper Bajde 1 K, Anton Dolinšek 1 K 30 v., Pavla Dolinšek 50 vin., A. L. 2 K, Franc Verhovc 1 K, Ivan Prebešek 1 K, Rudolf Jernejčič 50 vin., Alojzij Ostrešnik 1 K, Martin Zupančič 1 K, Ivan Fon 1 K, Franc Volarič 50 vin., Franc Prunk 50 vin., Jožef Budna 1 K, Kokole Josip 50 vin., Vodušek Franc 1 K, Franc Žun 1 K 50 vin., F. Kink 1 K, Sajovic Mihael 50 vin., Nečitljivo 1 K, Peter Morsan 1 K, Radej 50 vin., Jenčič 70 vin., Jelen 1 K, Vrhovec 1 K, Zorko 50 vin., Zorko 40 vin., Medved 1 K, Vogrinc 1 K, Čepon 1 K, Wepožlan Ivan 50 v., Golobič Franc 40 vin., Žakšek Franc 20 v., Žakšek Anton 20 vin., Pavlič Andrej 20 v., Čančer Jožef 20 vin., Martin Blazević 20 vin., Šepce Josip 20 vin., Grmovšek Vincenc 30 vin., Martin Opravž 20 vin., Ivan Polovič 20 vin., Urh Alojzij 20 vin., Blatnik Martin 20 vin., Zorko Josip 20 vin., Ogoršek Josip 30 vin., Kelhar Anton 20 vin., Martin Waščer 1 K 20 vin. — Dr. Josip Ferfolja, Trst. 20 K; tovarnar Seemann v Ljubljani 20 K; Zaloker Makso, tovarnar drož v Ljubljani, 20 K; Kolinska tovarna v Ljubljani, 10 K; tvrdka Grummer & Ko. v Ljubljani, 50 K; Ropret Andrej 2 K; gospa Žalerjeva 2 K; Rudolf Viljem 1 K; Tekavc Karl 2 K; Zugwitz Anton 1 K; Anton Bučar 2 K; Radovič Anton 2 K; dr. Tomšič, odvetnik v Ljubljani, 50 K; skupaj 239 K 60 vin.; prej izkazanih 1064 K 29 v., skupaj torej 1304 K 29 vin.

Prispevke sprejema sodružica Alojzija Štebičeva, Ljubljana, Franca Jožefa cesta šte. 5.

Za Tiskovni sklad »Delavca« je daroval Alojzij Bregant, vojna pošta 226, 1 K. Srčna hvala! Ured.

Izdajatelj Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik Viktor Zore.
Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Dajte svojim otrokom „Sida-mêdu“

ki je najcenejša in najboljša jed s kruhom Sida-mêd je ravno tako redilen kakor surovo maslo ali štirikrat cenejši. 1 zavitek Sida-mêdu stane samo 30 vinarjev in se napravi iz njega $\frac{3}{4}$ kg medu ki stane le do 70 vinarjev. Po pošti se pošilja najmanj 6 zavitev po povzetju za 1 krono 80 vinarjev in zavoj se zaračuna 30 vinarjev. Če se pošlje denar naprej se ovoj ne zaračuna. Pazite na zakonito varstveno znamko „Sida“ in zavrinite ponaredbe.

Naroča se pri

razpošiljalnici „Sida-izdelkov“ v Ljubljani, Zeljarska ulica 4.

Občno konsumno društvo v Idriji
vpisana zadruga z omejeno zavezo

Vabilo na celoletni občni zbor

ki se bo vršil

v soboto 25. marea t. l. točno ob 9. uri
dopoldne v Antonijevi čakalnici v Idriji.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Računsko poročilo za leto 1915.
3. Poročilo nadzorstva, razdelitev čistega dobička in podelitev odveze načelstvu.
4. Volitev dveh članov načelstva.
5. Volitev petih članov nadzorstva in štirih namestnikov.
6. Poročilo o izvršeni uradni reviziji.
7. Predlogi in nasveti.

Predlogi, ki se naj razpravljajo na občnem zboru, se morajo izročiti načelstvu najmanj 8 dni pred občnim zborom.

Pristop na občen zbor je dovoljen samo z izkazom legitimacije, oziroma s potrdilom o oddanih znamkah.

Dividendo se bo de tudi letos delilo edino le v manufakturnim in galanterijskem blagu.

Načelstvo.

Nadzorstvo.

Naznanilo.

Usojam si slavnemu občinstvu naznaniti, da mi je po dolgem času zopet dovoljeno, od vojaške službe oproščeno, voditi svojo lekarno. Toplo se zahvaljujem za dosedanje naklonjenost ter prosim tudi za nadaljno.

Ph. M. Vinko Prohazka
lekarnar, Ljubljana,
Jurčičev trg 2.

Učiteljska tiskarna

LJUBLJANA, Francišanska ulica št. 6.
registrovana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211—1/21		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Breskvar Viktor	1.—3. pop.		Turjaški trg št. 4 v okr. bol. blag.
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bol.	10—12	2—3	Frančišk. ul. št. 4. prtiličje
Dr. Kraigher Alojzij	1.—3. pop.		Poljanska cesta 18/L.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih, Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Za spomladno sezono
priporoča trdka

Gričar & Mejač

LJUBLJANA, Prešernova ul. št. 9
svojo bogato zalogo

izgotovljenih
oblek 6—2
za gospode in dečke
ter mične novosti
v konfekciji za
dame in deklice.
Ceniki zastoni in franko.

Ivan Jax in sin,
Ljubljana Dunajska cesta 17
priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev
in stroje za pletenje
(Strickmaschinen)
za rodbino in obrt.
Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.
Ceniki se dobe zastoni in franko.

Zdrava kri!

Kri je splošna hranilna tekočina, iz katere dobiva telo hranilne snovi. Če nima kri zadostno redilne snovi, tedaj telo slabi in tako nastane cela vrsta bolezni in trpljenja, da se nam življenje ogreni.

Temu se mora pomagati

in sicer je to mogoče le, če se kri redi, če se zboljšuje kri.

Po dolgoletnih študijah sem spisal knjigo, v kateri dokazem, kako in na kakšen način se zboljša kri in mozek, kateremu sledi vidna redilnost ter kako se obvarujemo bolezni in na kakšen način jo odstranimo.

Popolnoma zastoni

pošljem to knjigo vsakemu, kdor piše po njo! Tudi dam vsakemu priložnost, da se prepriča, na kakšen način je to mogoče, ne da bi ga kaj stalo. Pišite pa takoj!

Expedition der Opern-Apotheke, Budapest, VI., Abt. 455.

Vojaški čevlji

za častnike in moštvo

se dobe v vsaki množini v zalogi tovarne

Peter Kozina & Ko.

Ljubljana,
Breg št. 20.